

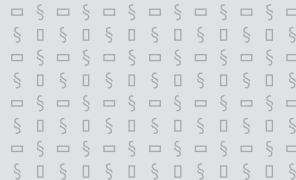

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

Integrovaný dohled nad finančním trhem

Libor Kyncl

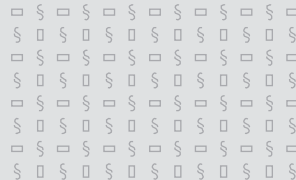
MVV2768K Regulace finančních
služeb online v Evropské unii

Video na úvod

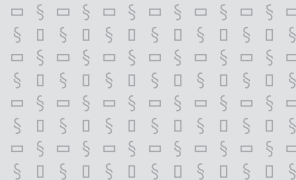
- Evropská centrální banka. Animované výukové materiály o cenové stabilitě [online]. Citováno 19. února 2013. Upraveno 2011. Dostupné z: <http://www.ecb.int/ecb/educational/pricestab/html/index.cs.html>.

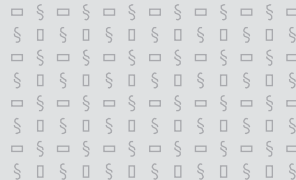
Další materiály

- Evropská centrální banka. Informační materiál pro studenty [online]. Citováno 19. února 2013. Upraveno 2011. Dostupné z:
<http://www.ecb.int/ecb/educational/pricestab/shared/movie/Pupils_Leaflet_2011_CS_web.pdf?e4ac4894602d1915be79d3293f5a5c70>.
- Evropská centrální banka. Výukový materiál pro učitele [online]. Citováno 19. února 2013. Upraveno 2011. Dostupné z:
<http://www.ecb.int/ecb/educational/pricestab/shared/movie/EZB_Booklet_2011_CS_web.pdf?ac9d0a1e04a351f2325935b4e53bedfc>.

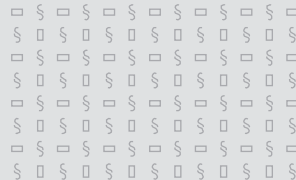
Dohled vs. dozor

- Právní regulace dohledu/dozoru v Evropě
  - Centrální banka
  - Samostatný jeden správní orgán
  - Více správních orgánů
  - Centrální banka a jeden/více správních orgánů.
-
- Srov.: Česká národní banka. Institucionální uspořádání finanční regulace a dohledu ve světě. [online] Citováno 5. února 2013. Změněno 2005. Dostupné z:
<http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/ostatni_analyticke_publikace/download/fin_regulace_svet.pdf>.

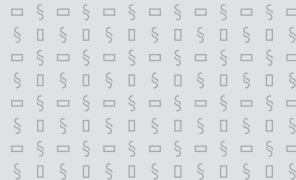
Integrace dohledu nad finančním trhem

- Účinné od 1. 4. 2006.
- Provedeno zákonem č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem.
- Subjekt vykonávající unifikovaný dohled:
  - Česká národní banka
  - (Czech National Bank, ČNB)
- <http://www.cnb.cz>

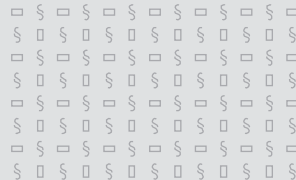
Stav dohledu do 2006

- Bankovníctví - ČNB
- Kapitálový trh - Komise pro cenné papíry
- Družstevní bankovníctví - UpDnDZ (Úřad pro dohled nad družstevními záložnami)
- Pojišťovnictví - ÚSDvPaPP (Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění)
- Trh s penzijním připojištěním - ÚSDvPaPP (Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění)
- Trh drahých kovů - Puncovní úřad
- Peněžní trh - ČNB

Integrovaný dohled

- Vše: Česká národní banka (nezávislá, není součástí výkonné moci ani orgánem státní správy)
- Zřízena Ústavou České republiky, čl. 98 (hlava šestá)
- Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

- Výjimka: trh drahých kovů - dozor vykonává nadále Puncovní úřad (podřízenost Ministerstvu průmyslu a obchodu)
- Českou národní banku ani Puncovní úřad nenajdeme v kompetenčním zákoně č. 2/1969 Sb.

Úřady zrušené v roce 2006

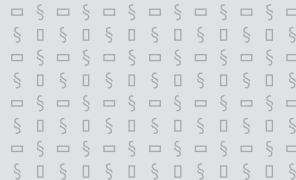
- Komise pro cenné papíry
- Úřad pro dohled nad družstevními záložnami
- Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění

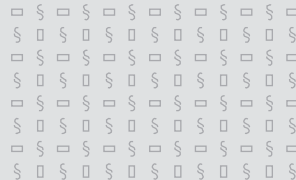
Kontinuita vztahů zrušených úřadů

- Řízení jimi začatá dokončila Česká národní banka.
- Prováděcí předpisy (vyhlášky) jimi vydané zůstaly v platnosti, nahradí se postupně vyhláškami ČNB.
- Jejich zaměstnanci se stali ze zákona zaměstnanci České národní banky.

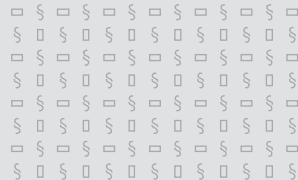
Cíl integrovaného dohledu v ČR

- Cenová stabilita = průměrná meziroční míra inflace (růstu cen) do 2%
  - x vyšší inflace
  - x deflace = pokles cen
- Čl. 98 odst. 1 Ústavy ČR
- § 2 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

Další změny částí finančního trhu

- Penzijní společnosti (vznik během roku 2012, součást penzijní reformy)
- Nově upraveny od roku 2009 zajišťovny
- Nově upraveny od roku 2009 ratingové agentury ze strany Evropské unie (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1060/2009 ze dne 16. září 2009 o ratingových agenturách)
- Nová úprava institucí elektronických peněz
- Nová úprava platebních služeb
- Nová úprava úvěrových služeb
- Nová úprava evropských orgánů dohledu
- ...

Zásady dohledu

- Zásada adekvátní regulace
- Zásada maximálního pokrytí rizik
- Dohled v rámci pravidel Evropské unie

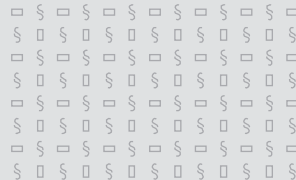
Cíle dohledu

Cílem dohledu nad finančním trhem v ČR je:

- Ochrana klientů a investorů
- Rozvoj finančního trhu
- Osvěta a informovanost veřejnosti

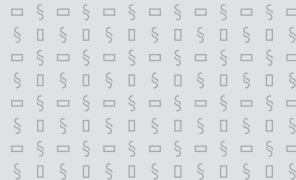
Cílem dohledu naopak není:

- Zabránit selhání každého jednotlivého subjektu
- Suplovat funkci orgánů činných v trestním řízení

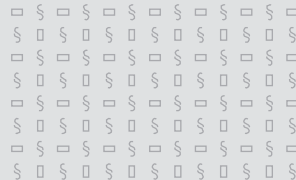
Poslání České národní banky

- Česká národní banka. Poslání České národní banky při dohledu nad finančním trhem České republiky [online]. Citováno 8. února 2013. Upraveno 14. prosince 2007. Dostupné z:
<http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/poslani_cnb_dohled_FT.pdf>.

Rizika

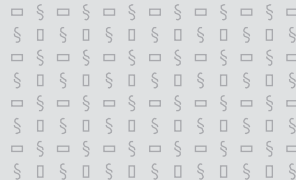
- Selhání statutárních orgánů a lidského faktoru obecně
- Riziko podvodu a zasněcenných transakcí
- Nevhodnosti nabízeného instrumentu nebo produktu
- Poklesu kurzu - kurzové riziko - a tržní riziko obecně
- Systematické riziko
- Kreditní riziko
- ...

Typy dohledu

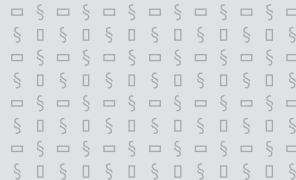
- na individuálním základě (nad jedním subjektem podnikajícím na finančním trhu)
- na konsolidovaném základě (nad finančními konglomeráty a konsolidačními celky najednou)

Typy dohledu

- Dohled na individuálním základě
  - v oblasti kapitálového trhu a kolektivního investování
  - v oblasti kolektivního investování
  - v oblasti pojišťovnictví a zajištění
  - v oblasti důchodového spoření, doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění
  - v oblasti platebního styku a elektronických peněz
  - v oblasti poskytování úvěrů
- Dohled na konsolidovaném základě
  - obecná úprava dohledu nad finančními konglomeráty (stejnomený zákon)
  - speciální úprava dohledu na konsolidovaném základě v daném odvětví

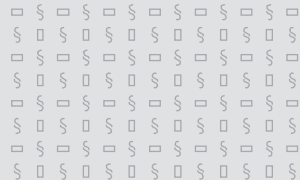
Vertikální rozdělení dohledu

■ 1. Vnitroorganizační dohled

- Uvnitř banky, pojišťovny a jiné úvěrové či finanční instituce
- Tzv. compliance oddělení, není regulované právem, ale je obvyklé, že instituce má tuto organizační složku - musí splnit organizační předpoklady pro udělení licence/povolení

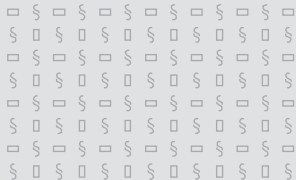
■ 2. Vnitrostátní dohled

- V České republice Česká národní banka
- V jiných státech centrální banky nebo jiné orgány veřejné správy vykonávající dohled nad finančním trhem

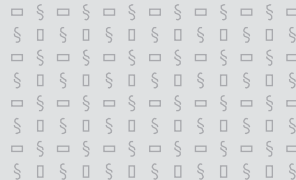
Vertikální rozdělení dohledu

- 3. Unijní dohled
  - V Evropské unii Evropská centrální banka (ECB) a tři evropské sektorové orgány dohledu, Evropská rada pro systémová rizika (ESRB)
- 4. Mezinárodní dohled
  - Banka pro mezinárodní platby, Světová banka, Mezinárodní měnový fond v určitých záležitostech

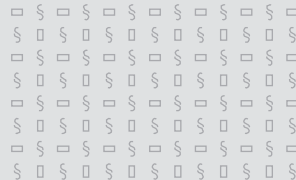
Evropského systému finančního dohledu - ESFS

- účelem zajišťovat dohled nad finančním systémem Unie, tvoří jej:
  - Evropský orgán pro bankovníctví (mikroekonomický dohled)
  - Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (mikroekonomický dohled)
  - Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (mikroekonomický dohled)
  - Evropská rada pro systémová rizika (makroekonomický dohled, ESRB)
  - Společný výbor evropských orgánů dohledu
  - Vnitrostátní orgány dohledu členských států (ČNB)

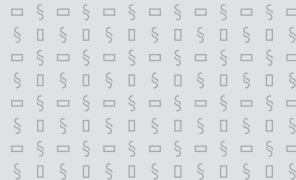
Dohled na unijní úrovni

- Tři orgány působí přímo na evropské úrovni (nejde o transpozici předpisů na úroveň členských států), proto je nalezneme v nařízeních EU, kde se využívá přímý účinek.
- Připraveny byly společně se:
  - směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2010/78/EU, kterou se mění směrnice 98/26/ES, 2002/87/ES, 2003/6/ES, 2003/41/ES, 2003/71/ES, 2004/39/ES, 2004/109/ES, 2005/60/ES, 2006/48/ES, 2006/49/ES a 2009/65/ES s ohledem na pravomoci Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění) a Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy), v aktuálním znění, kterou členské státy zapracovaly do svých právních řádů.

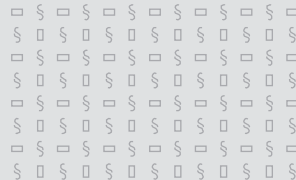
Makrobezřetnostní dohled na unijní úrovni

- Evropská rada pro systémová rizika (ESRB) je odpovědná za makrobezřetnostní dohled nad finančním systémem v rámci Unie s cílem (čl. 3 odst. 1 nařízení 1092/2010):
  - přispívat k předcházení systémovým rizikům pro finanční stabilitu v Unii, která jsou důsledkem vývoje v rámci finančního systému, nebo
  - přispívat k jejich zmírňování, při zohlednění makroekonomického vývoje, tak aby nedocházelo k výskytům rozsáhlých finančních problémů.
  - přispívat k řádnému fungování vnitřního trhu a zajistit tím trvalý příspěvek finančního odvětví k hospodářskému růstu.

Makrobezřetnostní dohled na unijní úrovni

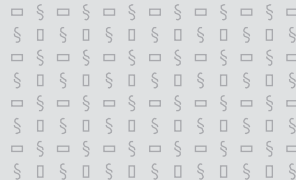
- V rámci dosažení svých cílů ESRB (čl. 3 odst. 2 nař. 1092/2010):
  - určuje nebo shromažďuje a analyzuje veškeré relevantní a nezbytné informace
  - identifikuje systémová rizika a stanoví pořadí jejich důležitosti
  - vydává varování v případě, že se systémová rizika považují za významná, a ve vhodných případech je zveřejňuje
  - vydává doporučení pro nápravná opatření reagující na zjištěná rizika a ve vhodných případech je zveřejňuje;
  - pokud může nastat mimořádná situace, vydává důvěrné varování adresované Radě a poskytuje Radě vyhodnocení situace, aby Rada mohla posoudit, jestli je nezbytné přijmout rozhodnutí určené evropským orgánům dohledu o tom, že nastala mimořádná situace

Makrobezřetnostní dohled na unijní úrovni

- V rámci dosažení svých cílů ESRB (čl. 3 odst. 2 nař. 1092/2010):
  - sleduje reakce na varování a doporučení
  - úzce spolupracuje se všemi ostatními subjekty, které jsou součástí ESFS, a podle potřeby poskytuje evropským orgánům dohledu informace o systémových rizicích nezbytné pro plnění jejich úkolů; a ve spolupráci s evropskými orgány dohledu zejména vypracuje soubor kvantitativních a kvalitativních ukazatelů (přehled ukazatelů rizik) za účelem identifikace a měření systémových rizik
  - účastní se podle potřeby činnosti společného výboru
  - koordinuje svou činnost s mezinárodními finančními institucemi - s Mezinárodním měnovým fondem a Radou pro finanční stabilitu, s příslušnými orgány ve třetích zemích
  - plní další související úkoly dle zvláštních předpisů.

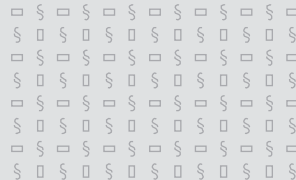
Rozdělení pravomocí unijní x vnitrostátní dohled

- V současné době naprostou většinu úkonů průběžného dohledu nad finančními a úvěrovými institucemi vykonává vnitrostátní dohled.
- Unijní dohled přispívá v oblasti spolupráce orgánů dohledu, v oblasti sjednocování úkonů dohledu a v oblasti stanovování optimálních postupů dohledu.
- Unijní dohled zajišťuje: (čl. 9 všech tří nařízení)
  - předkládání stanovisek orgánům Unie
  - vypracovávání obecných pokynů, doporučení a návrhů regulačních technických norem a prováděcích technických norem

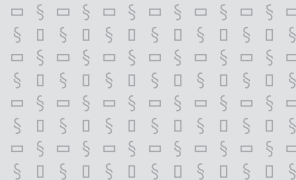
Rozdělení pravomocí unijní x vnitrostátní dohled

- Unijní dohled: (čl. 9 všech tří nařízeních)
  - přispívá k jednotnému uplatňování právně závazných aktů Unie, zejména tak, že přispívá ke společné kultuře dohledu, zajišťuje jednotné, účinné a efektivní uplatňování aktů, zabraňuje regulatorní arbitráži, zprostředkovává a urovnává spory mezi příslušnými orgány, zajišťuje účinný a jednotný dohled nad finančními institucemi a zajišťuje jednotné působení kolegií orgánů dohledu a přijímá opatření mimo jiné v mimořádných situacích
  - podněcuje a podporuje delegování úkolů a povinností mezi příslušnými orgány;
  - úzce spolupracuje s ESRB

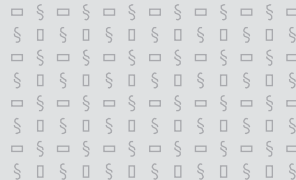
Rozdělení pravomocí unijní x vnitrostátní dohled

- Unijní dohled: (čl. 9 všech tří nařízení)
  - srovnává hodnocení činnosti vnitrost. orgánů
  - podněcování a podporování delegování úkolů a povinností mezi příslušnými orgány;
  - úzká spolupráce s ESRB
  - srovnávací hodnocení činnosti vnitrost. Orgánů
  - sledování a posuzování tržního vývoje
  - provádění ekonomické analýzy trhů, aby měl informace nezbytné pro plnění svých funkcí;
  - posilování ochrany vkladatelů a investorů;

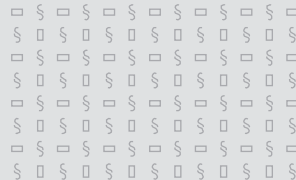
Rozdělení pravomocí unijní x vnitrostátní dohled

- Unijní dohled: (čl. 9 všech tří nařízení)
  - přispívá k jednotnému a soudržnému fungování kolegií orgánů dohledu, ke sledování, posuzování a měření systémového rizika, k vypracování a koordinaci ozdravných plánů a plánů řešení úpadků, k zajišťování vysoké úrovně ochrany vkladatelů a investorů v celé Unii a k rozvoji metod řešení úpadků finančních institucí
  - plní další konkrétní úkoly stanovené zvláštními předpisy;
  - zveřejňuje a pravidelně aktualizuje informace související s jeho oblastí činnosti

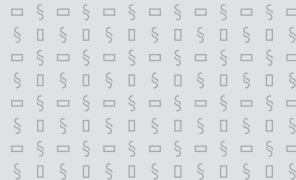
Rozdělení pravomocí unijní x vnitrostátní dohled

- Unijní dohled v oblasti ochrany spotřebitele prosazuje průhlednost, jednoduchost a spravedlivé podmínky na trhu se spotřebitelskými finančními produkty a se službami v rámci vnitřního trhu tím, že: (čl. 10 všech tří nařízení)
  - shromažďuje a analyzuje informace o spotřebitelských trendech a podává zprávy o nich
  - posuzuje a koordinuje iniciativy v oblasti finanční gramotnosti a vzdělávání prováděné vnitrostátními orgány
  - vypracovává normy pro odbornou přípravu v tomto odvětví
  - účastní se na vypracovávání společných pravidel pro zveřejňování údajů.

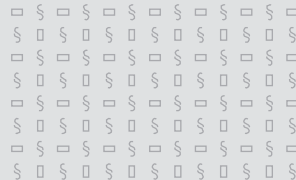
Dohled na unijní úrovni

- Zvlášt' stojí Evropská centrální banka (specifický subjekt určující měnovou politiku Eurozóny, vykonávající související opatření směřující k cenové stabilitě, provozující platební systém TARGET a realizující opatření k zajištění fungování finančního systému - zakotvena již čl. 13 odst. 1 a v čl. 127 - 133 Smlouvy o Evropské unii).

Dohled dle konkrétního zákona

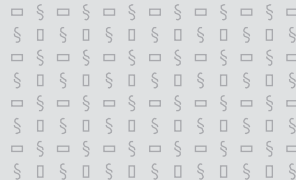
- Vnitrostátní i unijní dohled je vždy vykonáván dle určitého právního předpisu, kde je stanovena pravomoc určitého orgánu vykonávat dohled, například dohled České národní banky u kapitálového trhu:
- Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů (ZKI)
- Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (ZPKT)
- Zákon č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu, ve znění pozdějších předpisů (ZDKT)

Dohled dle konkrétní směrnice

- Příklad Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy - ten vykonává dohled v rámci rozsahu působnosti dle:
  - směrnice 97/9/ES, směrnice 98/26/ES, směrnice 2001/34/ES, směrnice 2002/47/ES, směrnice 2003/6/ES, směrnice 2003/71/ES, směrnice 2004/39/ES, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2009/65/ES a směrnice 2006/49/ES, pokud jde o obezřetnostní dohled, jakéhokoliv právního předpisu týkajícího se správců alternativních investičních fondů přijatého v budoucnu a nařízení (ES) č. 1060/2009 a relevantních částí směrnice 2002/87/EC, směrnice 2005/60/ES a směrnice 2002/65/ES, pokud se tyto akty použijí na podniky poskytující investiční služby nebo na subjekty kolektivního investování obchodující se svými podíly nebo akciemi a na příslušné orgány vykonávající nad nimi dohled.

Procesní předpisy pro výkon dohledu

■ Lex specialis

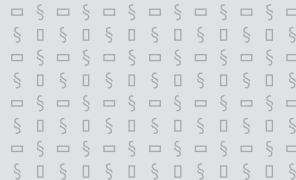
- Zákony, v nichž je dohled zakotven, velmi často obsahují procesní ustanovení specifická pro dané odvětví

■ Lex generalis

- Správní řád
- Další sektorové předpisy (například ZDKT, vizte výše)

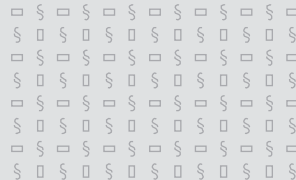
■ + organizační předpisy pro výkon dohledu

- Zřízení orgánu dohledu
- Způsob volby / jmenování / výběru vedoucích pracovníků
- Finanční zajištění výkonu dohledu

Hmotněprávní předpisy k výkonu dohledu

- Soukromoprávní předpisy
  - Příklad: Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě), ve znění pozdějších předpisů.
  - Soukromoprávní úprava, která reguluje smluvní základ vztahů, nad jejichž realizací dohlíženými subjekty je dohled prováděn.
  - Konkrétní dodržování povinností stanovených těmito předpisy může být také předmětem dohledu.
  - Některá ustanovení v občanském zákoníku a v obchodním zákoníku (smlouva o běžném účtu, smlouva o vkladu, smlouva o úvěru, smlouva o akreditivu...).
  - Některé z těchto předpisů budou od 1. ledna 2014 nahrazeny novým občanským zákoníkem.

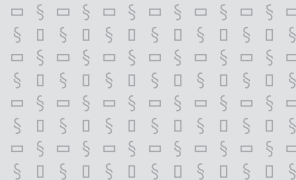
Hmotněprávní předpisy k výkonu dohledu

■ Veřejnoprávní předpisy

- Příklad: Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- Obsahuje zmocnění k výkonu dohledu v dané oblasti, opatření k nápravě, sankce, veřejnoprávní povinnosti, ustanovení týkající se povolování, kapitálové požadavky a další organizační požadavky.
- Na základě něj je dohled vykonáván.

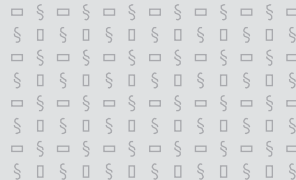
■ Smíšené předpisy

- Například zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.
- Obsahuje oba typy právní úpravy.

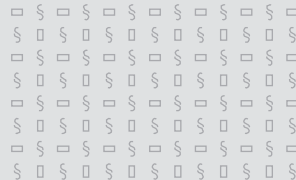
Prameny právní úpravy - bankovníctví

- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách , ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

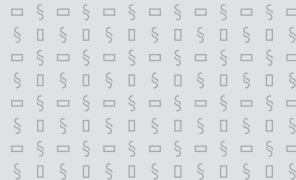
Prameny právní úpravy - platební styk

- Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.
  - hmotné i procesní právo
  - obecná ustanovení pro platební styk, i na mezibankovní
  - tj. včetně eBanking a eMoney

Prameny právní úpravy - úvěrové služby

- Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů. (hypoteční úvěry - úvěry zajištěné zástavou nemovitosti)
- Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů. (úvěry a meziúvěry ze stavebního spoření)

Prameny právní úpravy - pojišťovnictví

- Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů.

Prameny právní úpravy - penzijní reforma

■ II. pilíř:

- Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 397/2012 Sb., o pojistném na důchodové spoření, ve znění pozdějších předpisů.

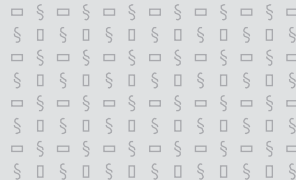
■ III. pilíř:

- Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.

■ Změnový zákon:

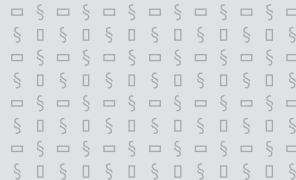
- Zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.
- Účinnost předpisů až na výjimky od 1. ledna 2013 - výjimky nutné k transformaci penzijních fondů a vzniku penzijních společností.

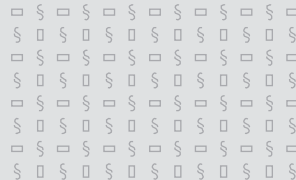
Prameny právní úpravy - ochrana spotřebitele

- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů. (ZFA)
- + ochrana spotřebitele v rámci nekalé soutěže (obchodní zákoník, nový občanský zákoník)
- + ochrana spotřebitele v rámci distančních spotřebitelských smluv (občanský zákoník, nový občanský zákoník)

Prameny právní úpravy EU

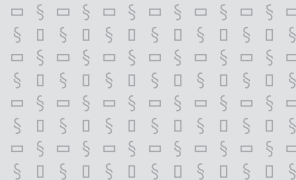
- Více předpisů EU ve studijních materiálech předmětu v readeru.
- *Dána přímá aplikovatelnost:*
  - Nařízení ES/924/2009 o přeshraničních platbách v eurech
  - Nařízení ES/1781/2006 o informacích o plátcích doprovázejících převody peněžních prostředků
  - Nařízení Rady (ES) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství

Prameny právní úpravy EU

■ *Není dána přímá aplikovatelnost:*

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/49/ES ze dne 14. června 2006 o kapitálové přiměřenosti investičních podniků a úvěrových institucí (přepracované znění), ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2008/23/ES, 2009/27/ES a 2009/111/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/78/EU ze dne 24. listopadu 2010, kterou se mění směrnice 98/26/ES, 2002/87/ES, 2003/6/ES, 2003/41/ES, 2003/71/ES, 2004/39/ES, 2004/109/ES, 2005/60/ES, 2006/48/ES, 2006/49/ES a 2009/65/ES s ohledem na pravomoci Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění) a Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy).
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu (přepracované znění), ve znění směrnice Komise 2007/18/ES a směrnic Evropského parlamentu a Rady 2007/44/ES, 2007/64/ES, 2008/24/ES, 43 2009/83/ES, 2009/110/ES, 2009/111/ES a 2010/16/EU.

Prameny právní úpravy EU

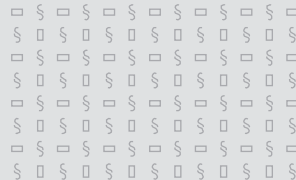
- *Není dána přímá aplikovatelnost:*
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů, ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2005/1/ES a 2009/14/ES.
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí.
  - Směrnice 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu
  - Směrnice 98/26/ES o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry
  - Směrnice 2009/110/ES o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES.

Prameny právní úpravy EU

■ *Není dána přímá aplikovatelnost:*

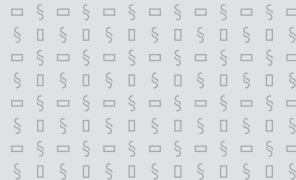
- První směrnice Rady 73/239/EHS ze dne 24. července 1973 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu, ve znění směrnic Rady 76/580/EHS, 84/641/EHS, 87/343/EHS, 87/344/EHS, 88/357/EHS, 90/357/EHS, 90/618/EHS, 92/49/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 95/26/ES, 2000/26/ES, 2002/13/ES, 2002/87/ES, 2005/1/ES, 2005/68/ES a 2006/101/ES.
- Směrnice Rady 78/473/EHS ze dne 30. května 1978 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se soupojištění v rámci Společenství.
- Sedmá směrnice Rady 83/349/EHS ze dne 13. června 1983, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o konsolidovaných účetních závěrkách, ve znění směrnic Rady 89/666/EHS, 90/604/EHS, 90/605/EHS, 2006/99/ES, směrnic Evropského parlamentu a Rady 2001/65/ES, 2003/51/ES a 2006/46/ES.

Prameny právní úpravy EU

■ *Není dána přímá aplikovatelnost:*

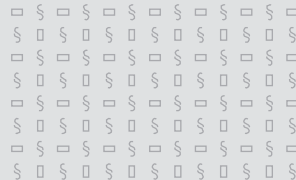
- Směrnice Rady 84/641/EHS ze dne 10. prosince 1984, kterou se mění první směrnice 73/239/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu, a to zejména ve vztahu k asistenčním službám pro turisty.
- Směrnice Rady 87/343/EHS ze dne 22. června 1987, kterou se mění první směrnice 73/239/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu ve vztahu k pojištění úvěru a pojištění záruky (kauce).
- Druhá směrnice Rady 88/357/EHS ze dne 22. června 1988 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přímého pojištění jiného než životního, kterou se stanoví opatření k usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb a kterou se mění směrnice 73/239/EHS, ve znění směrnic Rady 90/618/EHS, 92/49/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 2000/26/ES a 2005/14/ES.

Prameny právní úpravy EU

■ *Není dána přímá aplikovatelnost:*

- Směrnice Rady 90/618/EHS ze dne 8. listopadu 1990, kterou se mění směrnice 73/239/EHS a směrnice 88/357/EHS o koordinaci právních a správních předpisů členských států týkajících se přímého pojištění jiného než životního, zejména ve vztahu k pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel.
- Směrnice Rady 91/371/EHS ze dne 20. června 1991 o provedení Dohody mezi Evropským hospodářským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přímém pojištění jiném než životním.
- Směrnice Rady 91/674/EHS ze dne 19. prosince 1991 o ročních účetních závěrkách a konsolidovaných účetních závěrkách pojišťoven, ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2003/51/ES a 2006/46/ES.
- Směrnice Rady 92/49/EHS ze dne 18. června 1992 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přímého pojištění jiného než životního a o změně směrnic 73/239/EHS a 88/357/EHS (třetí směrnice o neživotním pojištění), ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 95/26/ES, 2000/64/ES, 2002/87/ES, 2005/1/ES, 2005/68/ES a 2007/44/ES.

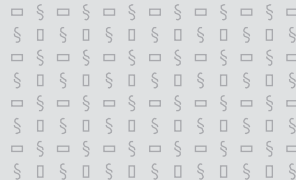

Prameny právní úpravy EU

■ *Není dána přímá aplikovatelnost:*

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/26/ES ze dne 29. června 1995, kterou se mění směrnice 77/780/EHS a 89/646/EHS o úvěrových institucích, směrnice 73/239/EHS a 92/49/EHS o jiném než životním pojištění, směrnice 79/267/EHS a 92/96/EHS o životním pojištění, směrnice 93/22/EHS o investičních podnicích a směrnice 85/611/EHS o subjektech kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP), ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a 2002/83/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/78/ES ze dne 27. října 1998 o doplňkovém dozoru nad pojišťovnami a zajišťovnami v pojišťovací a zajišťovací skupině, ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2002/87/ES, 2005/1/ES a 2005/68/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/26/ES ze dne 16. května 2000 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a o změně směrnic Rady 73/239/EHS a 88/357/EHS (Čtvrtá směrnice o pojištění motorových vozidel), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/14/ES.

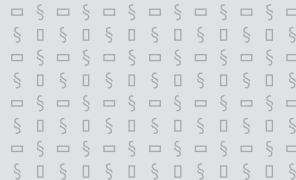

Prameny právní úpravy EU

■ *Není dána přímá aplikovatelnost:*

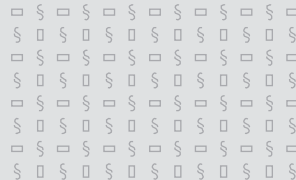
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/26/ES ze dne 29. června 1995, kterou se mění směrnice 77/780/EHS a 89/646/EHS o úvěrových institucích, směrnice 73/239/EHS a 92/49/EHS o jiném než životním pojištění, směrnice 79/267/EHS a 92/96/EHS o životním pojištění, směrnice 93/22/EHS o investičních podnicích a směrnice 85/611/EHS o subjektech kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP), ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a 2002/83/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/78/ES ze dne 27. října 1998 o doplňkovém dozoru nad pojišťovnami a zajišťovnami v pojišťovací a zajišťovací skupině, ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2002/87/ES, 2005/1/ES a 2005/68/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/26/ES ze dne 16. května 2000 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a o změně směrnic Rady 73/239/EHS a 88/357/EHS (Čtvrtá směrnice o pojištění motorových vozidel), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/14/ES.

Prameny právní úpravy EU

■ *Není dána přímá aplikovatelnost:*

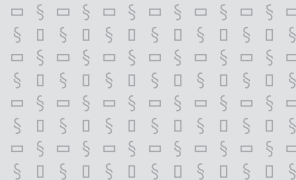
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/17/ES ze dne 19. března 2001 o reorganizaci a likvidaci pojišťoven.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/13/ES ze dne 5. března 2002, kterou se mění směrnice Rady 73/239/EHS, pokud jde o požadavky na míru solventnosti u neživotních pojišťoven.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/47/ES ze dne 6. června 2002 o dohodách o finančním zajištění.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním pojištění, ve znění směrnice Rady 2004/66/ES, směrnic Evropského parlamentu a Rady 2005/1/ES, 2005/68/ES, 2006/101/ES, 2007/44/ES a 2008/19/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/87/ES ze dne 16. prosince 2002 o doplňkovém dozoru nad úvěrovými institucemi, pojišťovny a investičními podniky ve finančním konglomerátu a o změně směrnice Rady 73/239/EHS, 79/267/EHS, 92/49/EHS, 92/96/EHS, 93/6/EHS a 93/22/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/78/ES a 2000/12/ES, ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2005/1/ES a 2008/25/ES.

Prameny právní úpravy EU

■ *Není dána přímá aplikovatelnost:*

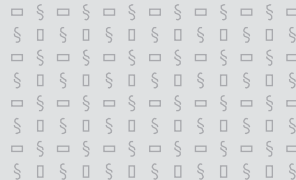
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění.
- Směrnice Rady 2004/66/ES ze dne 26. dubna 2004, kterou se z důvodu přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska upravují směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/45/ES, 2002/83/ES, 2003/37/ES a 2003/59/ES a směrnice Rady 77/388/EHS, 91/414/EHS, 96/26/ES, 2003/48/ES a 2003/49/ES v oblastech volného pohybu zboží, volného pohybu služeb, zemědělství, dopravní politiky a daní.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/1/ES ze dne 9. března 2005, kterou se mění směrnice Rady 73/239/EHS, 85/611/EHS, 91/675/EHS, 92/49/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES, 98/78/ES, 2000/12/ES, 2001/34/ES, 2002/83/ES a 2002/87/ES za účelem zavedení nové organizační struktury výborů pro finanční služby.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/68/ES ze dne 16. listopadu 2005 o zajištění a o změně směrnic Rady 73/239/EHS, 92/49/EHS, jakož i směrnic 98/78/ES a 2002/83/ES, ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady 2007/44/ES a 2008/37/ES.

Prameny právní úpravy EU

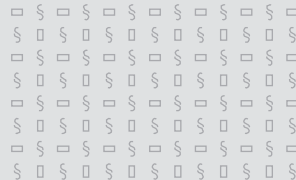
■ *Není dána přímá aplikovatelnost:*

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/44/ES ze dne 5. září 2007, kterou se mění směrnice Rady 92/49/EHS a směrnice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES, pokud jde o procesní pravidla a hodnotící kritéria pro obezřetnostní posuzování nabývání a zvyšování účastí ve finančním sektoru.

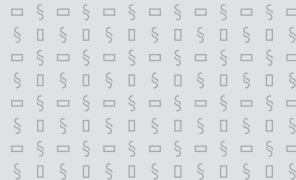
Problémy dohledu

- Roztříštěnost právní úpravy - stejné principy dohledu a stejné sankce jsou obsaženy mnohačetně v různých právních předpisech
  - Drobné odlišnosti mezi režimy v jednotlivých předpisech
  - Nesrozumitelnost pro jednotlivé dohlížené subjekty
- V některých státech dohled není integrovaný horizontálně, může se lišit přístup jednotlivých subjektů dohledu mezi částmi finančního trhu

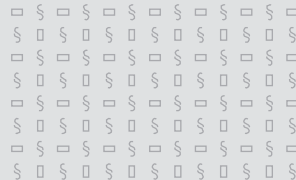
Problémy dohledu

- Diskuze nad integrací dohledu ve vertikálním slova smyslu - sjednocení dohledu v rámci EU mezi státy
  - V současnosti diskutováno u bankovníctví - např. srov. HAMPL, Mojmir. Bankovní unie a ČR [online]. Citováno 11. dubna 2013. Upraveno 9. dubna 2013. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/hampl_20130404_lipnice.pdf.

Problémy dohledu

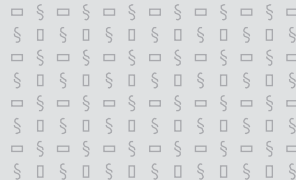
- Sankce u některých deliktů nejsou dostačující, proto nedostatečně odrazují dohlížené subjekty od jejich páčání (příklad: delikty na kapitálovém trhu v 90. letech 20. století)
- Výkon dohledu / dozoru může být jen namátkový, v některých případech nestačí pokrýt veškerou činnost a protiprávní postup dohlížených subjektů (neplnění informačních povinností, kapitálových požadavků atd.) je zjištěn až s časovým odstupem, obtížněji se reaguje na vzniklou situaci
  - Problém např. u směnáren

Osoby na finančním trhu podléhající dohledu

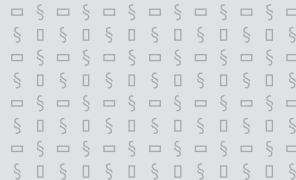
- Banka
- Pobočka zahraniční banky
- Spořitelní a úvěrní družstvo
- Obchodník s cennými papíry
- Investiční zprostředkovatel a osoba využívající služeb investičních zprostředkovatelů, vázaný zástupce
- Investiční společnost, investiční fond (v rámci IS existující podílové fondy bez právní subjektivity)
- Penzijní společnost (a v rámci ní existující transformované, účastnické a důchodové fondy)

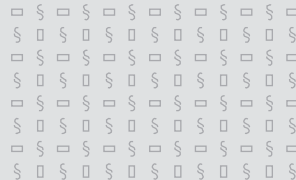
Osoby na finančním trhu podléhající dohledu

- Emitent cenných papírů
- Organizátor regulovaného trhu a mnohostranného obchodního systému
- Provozovatel a účastník vypořádacího systému
- Centrální depozitář a účastník centrálního depozitáře
- Další osoby vedoucí evidenci cenných papírů
- Provozovatel tiskárny cenných papírů
- Institucionální investor

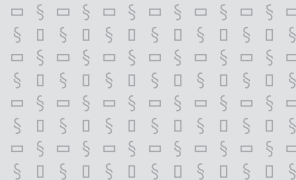
Osoby na finančním trhu podléhající dohledu

- Pojišťovna, zajišťovna, pojistný matematik, pojišťovací zprostředkovatel (více typů)
- Instituce elektronických peněz a vydavatel elektronických peněz
- Platební instituce a poskytovatel platebních služeb malého rozsahu
- Platební systém s neodvolatelností zúčtování
- Ratingová agentura
- ...

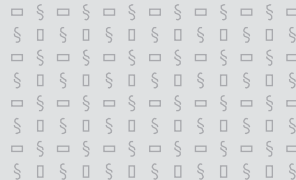
Orgán vykonávající dohled

- ČNB vykonává dohled nad:
  - dodržováním práv a povinností vyplývajících ze zákona
  - dodržováním práv a povinností vyplývajících z jejích rozhodnutí
- ČNB může požádat orgán dohledu hostitelského státu o provedení kontroly činnosti zahraničního subjektu na území jiného členského státu
- ČNB má právo provést kontrolu činnosti tohoto subjektu sama po předchozím informování orgánu dohledu hostitelského státu

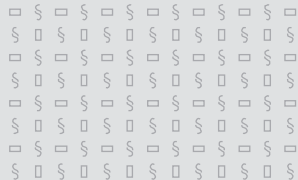
Dohled x soudní rozhodování

- Rozhodování o povinnostech podnikatele x rozhodování o právech a povinnostech klienta
- X finanční arbitr - mimosoudní řešení sporů (předmět samostatné přednášky)
- Ochrana spotřebitele podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů - § 21

Vybrané oblasti činností dohledu

- Informační povinnosti dohlížených subjektů
- Licenční, povolovací a registrační řízení
- Vydávání opatření k nápravě a sankční řízení
- Spolupráce dohledu s profesními komorami a sdruženími
- Informovanost profesionálních subjektů a veřejnosti
- Veřejné registry regulovaných subjektů
- Spolupráce se zahraničními orgány dohledu a orgány dohledu EU
- Spolupráce s mezinárodními orgány dohledu a mezinárodními organizacemi (Bank for International Settlements, International Monetary Fund)

Děkuji za pozornost.